

Styregruppen for data og arkitektur

Reviewrapport for: Referencearkitektur for deling af data og dokumenter (RAD)

Indhold

Arkitekturreview (scopereview) af referencearkitektur for deling af data og dokumenter	2
Reviewgrundlag	2
Projektresume	2
Indstilling	3
Anbefalinger	3
Anbefalinger til det nuværende projekt	4
Tværgående anbefalinger	5

Arkitekturreview (scopereview) af referencearkitektur for deling af data og dokumenter

Arkitekturreviewet af referencearkitektur for deling af data og dokumenter (RAD) er et scopereview og udført på baggrund af projektets fremsendte materialer: RAD version 0.3. Reviewet er udført i overensstemmelse med model for reviews, godkendt af styregruppen for data og arkitektur maj 2017. Reviewboardet og deltagere er listet i nedenstående tabel:

Reviewboard:	Gerner Zinglensen, KL
	Flemming Dannevang, Danmarks statistik
	Jeppe Beck, Miljø- og Fødevareministeriet
	Jens Nielsen, Region Hovedstaden
Sekretariat for 8.1:	Sarah Kirkeby Danneskiold-Samsøe, sek.
	Kirsten Taarnskov, sek.
	Michael Bang Kjeldgaard, arkitekt
	Lars Thomsen, arkitekt
Projektdeltagere:	Mads Hjort, arkitekt og projektleder
	Anders Fausbøll, ekstern konsulent på projektet

Reviewgrundlag

Udgangspunktet for reviewet udgøres af hvidbog om fællesoffentlig digital arkitektur, herunder i særdeleshed hvidbogens principper og regler for arkitektur godkendt i styregruppen for data og arkitektur på dennes møde 23. maj 2017. Principperne er gengivet nedenfor.

1. *Arkitektur styres på rette niveau efter fælles rammer (styring)*
2. *Arkitektur fremmer sammenhæng, innovation og effektivitet (strategi)*
3. *Arkitektur og regulering understøtter hinanden (jura)*
4. *Sikkerhed, privatliv og tillid sikres (sikkerhed)*
5. *Processer optimeres på tværs (opgaver)*
6. *Gode data deles og genbruges (information)*
7. *It-løsninger samarbejder effektivt (applikation)*
8. *Data og services leveres driftssikkert (infrastruktur)*

Projektresumé

Deling af data på tværs af den offentlige sektor udgør et kæmpe potentiale og et skridt på vejen til en datadrevet offentlig sektor. Men deling af data kan være teknisk kompliceret og omkostningstungt, hvis borgeres og virksomheders tillid til datadeling i det offentlige Danmark skal bevares.

Denne referencearkitektur skal hjælpe med at indfri potentialet. Dette gøres ved at introducere en fælles beskrivelse af de begreber og sammenhænge, der er væsentlige for at forstå og arbejde med design og implementering af løsninger, der involverer deling af data og dokumenter. Dette sker både på det strategiske plan, hvor vision, mål og arkitektoniske principper fastlægges; på det

forretningsmæssige plan, hvor de typiske brugsscenarier beskrives; og på det tekniske plan, hvor en række implementeringsmønstre angiver, hvordan man i og mellem applikationer kan dele og forsende data. Referencearkitekturen er udarbejdet under den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2016-2020 og er som sådan relevant for alle offentlige myndigheder og deres leverandører samt for virksomheder, der ønsker at gøre brug af offentlige data.

Indstilling

Det er reviewboardets vurdering, at referencearkitektur for deling af data og dokumenter i dette tidlige scopereview er i overensstemmelse med principper og regler for den fællesoffentlige arkitektur, som fremstillet i hvidbog om fællesoffentlig digital arkitektur.

Referencearkitektur for deling af data og dokumenter er på et tidligt stadie, men det er reviewboardets opfattelse at retning og scope som udlagt i den fremsendte version 0.3 stemmer godt overens med den vision og de principper, som hvidbog om fællesoffentlig digital arkitektur udtrykker. Dette ses ved, at 7 ud af 8 af hvidbogens principper vurderes i grøn. Sikkerhedsaspektet er ikke vurderet, da det ikke er fokus for denne referencearkitektur, og der har derfor heller ikke været inkluderet materiale til reviewet, der har muliggjort en faglig vurdering heraf.

Reviewboardet er også af den opfattelse, at referencearkitektur for deling af data og dokumenter frem mod færdiggørelse skal lave en række valg ift. hvad der kan indgå i version 1.0. Anbefalingerne givet i review-rapporten er udtryk for, hvad reviewboardet vurderer som væsentligt, at referencearkitekturen forholder sig til frem mod version 1.0.

Niveau	Vurdering	
Styring	Fuldt opfyldt	
Strategi	Fuldt opfyldt	
Jura	Fuldt opfyldt	
Sikkerhed	Ikke vurderet	
Opgaver	Fuldt opfyldt	
Information	Delvist opfyldt	
Applikation	Delvist opfyldt	
Infrastruktur	Delvist opfyldt	

Reviewbordet har udarbejdet 7 anbefalinger, givet i denne review-rapport.

3 anbefalinger er til det nuværende projekt. Projektet anmodes om at tage stilling til disse anbefalinger i en handlingsplan.

Hertil er udarbejdet 4 tværgående anbefalinger, hvortil sekretariatet laver beslutningsoplæg til styregruppen for data og arkitektur.

Anbefalinger

Reviewet af referencearkitektur for brugerstyring har identificeret en række anbefalinger, der fremstår i to kategorier:

1. Anbefalinger til det nuværende projekt: Herunder fremstår anbefalinger til projektet i dets nuværende og kommende faser, som det er præsenteret for reviewboardet.

2. Tværgående anbefalinger: Disse anbefalinger identificeres af reviewboardet som centrale og relevante for projektets fremtidige succes, men samtidig af en sådan karakter, at disse udfordringer ikke kan løses af projektet isoleret set.

For så vidt angår anbefalinger i kategori 1, anmodes projektet om at imødegå disse ud fra følg-eller-forklar princippet i deres bemærkninger til review-rapporten samlet i en handlingsplan. For anbefalinger i kategori 2, udarbejder sekretariatet for initiativ 8.1 beslutningsoplæg. Disse beslutningsoplæg indgår ligeledes i styregruppen for data og arkitekturs behandling af reviewet.

Anbefalinger til det nuværende projekt

1. Det anbefales, at en række elementer i RAD genbesøges med eksplicit og begrundet baggrund i forretningsbehov.

Det er reviewboardets opfattelse, at der findes en række elementer, som det videre arbejde med RAD frem mod en version 1.0 bør tage stilling til. Det drejer sig om:

- forretningsobjekt
- dataobjekt
- forretningshændelse
- hændelsesbesked
- volumen, tid, payload
- klassifikationer
- imødegåelse af GDPR's 6 gode grunde til at videregive data (evt. som principper)
- eksplicit adressering af transparens (evt. som principper)

Reviewboardet finder, at givet at disse forhold medtages, vil det give øget værdi og lette ibrugtagningen af referencearkitekturen. Dette kan bl.a. gøres ved at inkludere flere use-cases herunder folde de tværgående processer ud og se på relationer til validering og fejlhåndtering, ved at inddrage EIRA byggeblokke og anskueliggøre overblik og sammenhænge gennem archimate-views givet i skabelon for referencearkitekturen samt ved at beskrive begreber efter FDA-modelreglerne. Er det ikke muligt at medtage alle elementer ovenfor, er det reviewboardets anbefaling, at elementerne adresseres i en strategi for videreudvikling af referencearkitekturen samt i en eksplicit afgræsning i referencearkitekturen.

2. Det anbefales, at autoritative registre og deres sammenhæng med kopiregistre adresseres i referencearkitektur for deling af data og dokumenter.

I tillæg til anbefaling 1 ønsker reviewboardet at gøre særsomt opmærksom på den problematik, der ligger i et datalivscyklus-perspektiv, når man taler deling af data og dokumenter ift. balancen mellem autoritative registre og kopiregistre. Reviewboardet anbefaler, at dette adresseres særsomt i RAD.

3. Det anbefales, at projektet også inkluderer begreber og benævnelser, der ikke "ejes" af referencearkitektur for deling af data og dokumenter.

For at give et godt indblik i de områder, som RAD behandler, er det reviewboardets opfattelse, at det under definitioner, begreber og benævnelser er nødvendigt at medtage kontekstuelle elementer, som ikke defineres i denne referencearkitektur. Dette er nødvendigt for at give anvenderen den nødvendige forståelse for referencearkitekturen, og kan løses ved, at RAD tydeligt henviser til andre referencearkitekturer o.l., hvor begreberne ejes og er defineret.

Tværgående anbefalinger

4. Det anbefales, at der igangsættes et domæneorienteret arbejde, der skal kortlægge problemstillinger i forbindelse med overskridelse af domæner, ejerforhold, m.v.

Den offentlige sektor består af en række signifikante domæner, enten ved lovmæssig eller sektoradskillelse. Skal der deles data på tværs af disse domæner, er det centralt at problemstillinger i forbindelse hermed, både tekniske, organisatoriske og ikke mindst juridiske kortlægges, samt at der tages stilling til håndteringen heraf. Det er reviewboardets opfattelse, at arbejdet med RAD har en stærk afhængighed til en sådan kortlægning, og arbejdet med RAD bør derfor genbesøges og opdateres efter, at en domænekortlægning som skitseret ovenfor er udført.

5. Det anbefales, at governancestruktur for domæneanvendelse af fællesoffentlige referencearkitekturer afklares.

Der ligger en stor implementeringsopgave og værditilførsel ved, at fællesoffentlige referencearkitekturer tilpasses domænespecifikke forhold og tages i anvendelse. Reviewboardet finder, at referencearkitektur for deling af data og dokumenter har et stort potentiale ift. en domænespecifik anvendelse. Derfor er det også reviewboardets anbefaling, at det afklares, hvordan de domænespecifikke "profileringer" af en fællesoffentlig generel referencearkitektur kan spille tilbage på den generelle referencearkitektur. Herved kan domænerne bidrage til en revision og forbedring - og dermed et større anvendelsespotentiale for de fællesoffentlige referencearkitekturer.

6. Det anbefales, at der udarbejdes et samlet overblik over den fællesoffentlige informationssikkerhedsarkitektur, evt. i relation til en referencearkitektur for robust drift.

Deling af data kan ikke ske uden at der tages stilling til informationssikkerheden i de løsninger, der skal understøtte deling af data. RAD skal derfor referere til en anvendelse af den fælles arkitektur for informationssikkerhed, jf. arkitekturregel 4.2 i hvidbogen. Der er imidlertid ikke udarbejdet en overordnet vejledning til, hvad en fælles arkitektur for informationssikkerhed udgør, eller hvorledes projekterne skal forholde sig hertil.

Det er reviewboardets opfattelse, at en sådan vejledning bør indeholde en model til støtte for selvvurdering, fx om en specifik løsning er central eller perifer i forhold til andre dele af økosystemet, og hvad dette betyder i forhold til placering i relation til krav om skal/bør/kan.

7. Det anbefales, at der igangsættes et arbejde med fokus på kortlægning af dataportabilitet.

Reviewboardet finder, at dataportabilitet og de mange betydninger, der ligger i begrebet, er essentielt for at sikre transparens og bæredygtighed af datadelingsløsninger. Dataportabilitet har hertil også stærke bånd til robusthed i løsninger og kan fx inddrages i et eventuelt arbejde med retningslinjer for sikker og robust drift.